

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

תוכן

- א. והדשות בתרומה ומעשר אינו עובר משום כל תחסום אבל מפני מראית העין מביא בול מאותו המין ותולה לה בטרסקלין שבפיה.....2
- ב. ונכרי הדש בפרתו של ישראל אינו עובר משום כל תחסום וישראל הדש בפרתו של נכרי עובר משום כל תחסום.....5
- ג. כאן בתרומה כאן בגידולי תרומה.....5
- ד. גידולי תרומה תרומה.....6
- ה. גידולי טבל וגידולי מעשר שני חולין.....7
- ו. מעשר ממון גבוה הוא.....9
- ז. כאן במעשר ודאי כאן במעשר דמאי.....11
- ח. אף הוא ביטל את הוידוי.....12
- ט. וגזר על הדמאי לפי ששלח בכל גבול ישראל וראה שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד.....13
- י. היתה אוכלת ומתרזת ... מביא כרשינים ותולה לה ... משום דמעלי לה הוא.....14
- יא. אמירה לנכרי שבות.....14
- יב. נכרי הדש בפרתו של ישראל אינו עובר משום כל תחסום מעבר הוא דלא עבר הא איסורא איכא.....14
- יג. דגנבין ארמאי ומגנחין יתהון ... הערמה אתעביד כהו אערימו עליהו ויזדבנון ... בנו גדול כי אחר דמי בנו קטן.....16
- יד. ישב לה קוץ בפיה מהו ... רבץ לה ארי מבהוץ מהו העמיד בנה מבהוץ מהו היתה צמאה למים מהו פרס לה קטבליא על גבי דישה מהו.....18
- טו. רשאי בעל פרה להרעיב פרתו כדי שתאכל מן הדישה הרבה ורשאי בעל הבית להתיר פקיע עמיר לפני הבהמה כדי שלא תאכל מן הדישה הרבה.....19
- טז. יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבאכם ... בשעת ביאה לא תהא שכרות.....19
- יז. הכא נמי בשעת דישה לא תהא חסימה.....21
- יח. החוסם את הפרה והמזווג בכלאים פטור ואינו לוקה אלא דש ומנהיג בלבד.....22
- יט. חסמה בקול והנהיגה בקול ... חייב ... עקימת פיו היא מעשה.....24

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

דף צ.

א. והדשות בתרומה ומעשר אינו עובר משום בל תחסום אבל מפני מראית העין מביא בול מאותו המין ותולה לה בטרסקליין שבפיה

כבר התבאר לעיל דף פח: שכל המונע¹ הבהמה² מלאכול בשעת מלאכה, לוקה³, (דברים כה פסוק ד) לא תחסם שור בדישו אחד שור ואחד כל מיני בהמה וחיה ועוף⁴ בין טמאים בין טהורים⁵ ואחד חרישה ואחד כל שאר מלאכות של גדולי קרקע ולא נאמר שור בדישו⁶ אלא בהווה שהשור רגיל לעסוק בדישו ולאכול ממנו.

¹ עיין ב"א מורחי דברים שם שמאחר שהזהירה תורה שלא למנוע את הבהמה מלאכול, מכלל שמצוה להניחה לאכול. ועי' מנחת חינוך תקצו אות ט ואות יג שעובר אף בעשה, לפי שהוקש נחסם לחוסם והיינו שדינה כפועל שמחוייב בעשה להניחו לאכול. ועי' ריטב"א ב"מ צ א ד"ה מיעבר, שאין בחסימה עשה אלא לאו בלבד. ועי' חו' רבינו חיים הלוי מעילה פ"ח ה"ב לחלק בין אכילת פועל, שהוא משום זכות ממון, לאכילת בהמה שאינה אלא משום הלאו, וכע"ז בתורת האהל למהרי"ל דיסקין, ח"א עמ' כ, שאע"פ שנחלקו בפועל אם משלו הוא אוכל או משל שמים, עי' ב"מ צב ע"א, בבהמה לד"ה משל שמים אוכלת.

² שו"ע חו"מ סי' שלה סעי' ב וסמ"ע ס"ק ו

³ עיין בראב"ד בשמ"ק ב"מ לב ע"ב ד"ה תדע, וההשלמה שם. ובמושב זקנים לבעלי התוס' דברים שם, שאיסור חסימה הוא משום צעב"ח וצער בעלי חיים דאורייתא. ולהסוברים שאינו מן התורה אין איסור חסימה משום צער, אלא שהשור אוכל מדישו, הואיל ומהנה יהנה ועי' חינוך מצוה תקצו כע"ז משרשי המצוה לחלק לה חלק מיגיעתה כו'. ועי' שו"ת חת"ם חת"מ סי' קפה, שלולא איסור חסימה לא היה בזה משום צעב"ח כיון שהוא לצרכינו, ועי' בארוכה בבאור הר"י פרלא לסהמ"צ רס"ג עשה כג

⁴ ועיין במנחת חינוך שם אות א שתמה אמאי השמיטוהו הרמב"ם והשו"ע

⁵ עיין מנחת חינוך שם אות א לדעת התוס' ב"ק נה ע"א ד"ה אתיא. שכתב שחיות הים לא נתרבו

⁶ ואע"ג דילפינן מדישו דמותר לאכול מן התלוש עד גמר מלאכת האחרון שבה המחייב במעשר מ"מ מדפרט הקרא יותר משאר דברים תלושים שאינם נגמרים למעשר אמרינן דדיבר הכתוב בהווה (סמ"ע שם)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

הבהמה⁷ אוכלת כל זמן שהיא עושה בגדולי קרקע, בין במחובר⁸ בין בתלוש⁹ אבל בדבר שאינו גידולי קרקע מותר לחסמה¹⁰.

בהמה הדשה¹¹ בתרומה ובתרומת מעשר של ודאי וכן בהמות הדשות במעשר שני אינו עובר עליהן¹², משום לא תחסם¹³, אבל מפני מראית העין, שלא יאמרו עליו שהוא חוסם אם היו דשות בתרומה ומעשר שני, מביא מעט מאותו המין ותולה להן בסל שבפיהן. וי"א¹⁴ שלא נאמר כן אלא בפרתו של ישראל¹⁵, הן שדש בה ישראל הן שדש בה כהן, אבל כהן הדש בפרת עצמו, או ישראל בפרתו של כהן, עובר משום לא תחסם. וי"א¹⁶ שאינו

⁷ שו"ע ונו"כ שם א

⁸ ולכאורה הרי מלאכת שור במחובר אי אפשר לו לאכול מגפן שהוא עושה בה, שהרי קשור לצמד לפני העגלה, והבוצרים עושין בגפן שאצל העגלה ונותנים בעגלה ובגפן אחר אסור לו לאכול ופירש"י שם צא ע"ב ד"ה ואי אמרת, הא דמרבין שור במחובר היינו בזמורה ארוכה דיכול לאכול ממה שהוא עושה. ועיין בתוס' ד"ה שור, שפירשו שדש במחובר ואע"ג שכל קלה הוי בפני עצמו והיאך אוכל בקלה אחר, איירי, בקמניות, או בתבואה ארוכה, שיכול לאכול אותן שהוא דש בהן. ובשמ"ק בשם הרשב"א, ובשם הריטב"א פירשו שעוקר קמניות ומושך את הברזל בדרך הליכתו ועוקר אותן שלאחריו ואוכל ממה שלפניו, וכגון שהעלים ארוכים ומגיעים עד לפני השור

⁹ בירושלמי מעשרות פ"ב ה"ד. איתא שאם חסמו במחובר אינו עובר בלאו, שנתמעט מבידשו, ולא למדו מפועל אלא שמצוה להניחו לאכול, אבל אין בו לאו ועיין צפנת פענח תרומות פ"ב ה"י

¹⁰ סמ"ע שם ס"ק א מנחת חינוך שם

¹¹ רש"י ב"מ ע"א ד"ה תרומה ומעשר

¹² ואף על פי שאינו עובר בלא תחסום אם שכרה לדוש סתם, ודש בה בהקדש או בתרומה חייב השוכר לשלם כנ"ל לפי שמשעה ששכר אותה נתחייב להניח אותה לאכול. צפנת פענח תרומות פ"ב עמ' 78.

¹³ דעת רש"י שם שפירש על מה דאיתא התם בגמ' הדשות בתרומה ובמעשר אינו עובר "דסתם דייש לאו בתרומה ומעשר משתעי קרא דאין תרומה ומעשר סתם אלא מן המירות ואילך בדכתיב (במדבר יח) כדגן מן הגורן" וכתב בריטב"א שם ולפי זה הפירוש אפילו כהן הדש בפרתו שלו שרי לחסמה אע"פ שיכולה לאכול לפי שהתורה לא דברה מאלו וכל שכן ישראל הדש בתרומה ובמעשר בפרתו של עצמו שהרי אסורה למיכל מיניה משום איסורא ואדרבא חייב לחסמה וכהן נמי הדש בפרתו של ישראל דאסירא למיכל דהא קיימא לן לא יאכילנה כרשיני תרומה כ"ש דאינו עובר משום בל תחסום משום טעמא דפרישית

¹⁴ רמב"ם שביירות פ"ג ה"ד מאירי שם ד"ה הדש בשם חכמי התוס'

¹⁵ והטעם שאין מצווים להאכילה כמה שבעליה אסורין בו ואדרבה מוזהרים לחסמה שלא להאכילה תרומה וכל שלעצמו אסור במתנות כהנה אסור להאכיל את בהמתו (שם) ועיין מנ"ח שם אות ה שדעת הרמב"ם שאין חילוק בזה בית תבואה לשאר פירות, ושאף בהל' תרומות פ"ו ה"א לא הזכיר שאסור לכהן להאכיל לבהמתו תרומת חטים

¹⁶ מאירי שם בתוס' שם ד"ה והדשות הקשו על דעת רש"י הנ"ל תימה דא"כ אפילו הן חולין מתוקנים לא יעבור דאין רגילות להיות מתוקנים קודם מירות ונראה דטעמא משום דכתיב דישו דמשמע הראוי לו ומעשר ממון גבוה הוא ותרומה נמי לישראל אסור ליתן לפני בהמתו ואפילו כהן דוקא כרשינין שהוא מאכל בהמה מותר להאכיל ולא חטין משום הפסד תרומה וכן דריש בהדיא במעילה (דף יג. ושם ד"ה מא"י) מדישו גבי הא דתנן וכן פרה לא תאכל כרשיני הקדש וכן דעת הרמב"ן שם פט א ד"ה אלא, והריטב"א בשמ"ק שם צ א בשם יש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

עובר בפרתו של ישראל או בפרת כהן הדשה תבואה אבל אם דשה שאר מיני פירות עובר.

במעשר ראשון¹⁷ לאחר שהופרשה ממנו תרומת מעשר עובר בלא תחסם, שהרי מותר לזרים.

בהמה הדשה בטבל¹⁸, כגון הדש בתבואה לאחר מירוח שהוקבעה למעשר, אינו עובר, לפי שאסור להאכילה לבהמה¹⁹.

במקום שאינו עובר בלא תחסום, כגון הדש בתרומה או במעשר שני, מביא מעט מאותו המין²⁰ ושם בסל על צוארה, והמאכל בתוכו ואוכלת²¹

שפירש ובמאירי שם כתב "ושמא תאמר לדעת זה אם כן היאך הוא אומר אינו עובר משום כל תחסום אדרבה מצווה הוא על החסימה ועוד שנראה מן התוספתא שאף פרתו של כהן אסור להאכילה תרומה והוא שאמרו שם ילידי ביתו הם יאכלו בלחמו ילידי ביתו ולא יליד בהמתו יכול אף בכרשני תרומה אסרוה ת"ל בלחמו לא אמרתי אלא בלחמו ויראה לי שכרשני תרומה וכיוצא בהם מדברים שאינם תבואה ופירות נמורים מאכילין פרתו של כהן לכתחלה ועובר בה משום חסימה ויראה כן במיני קטניות אבל תרומה עצמה אסור להאכילה בידים אבל אם אוכלת מעצמה אין צריך למחות והילכך בפרת כהן אינו עובר משום כל תחסום הן ישראל הן כהן מ"מ אינו מצווה בחסימה ושמועה זו בפרת כהן ותבואה גמורה הן שדש כהן הן שדש בה ישראל"

¹⁷ מאירי וריטב"א שם

¹⁸ רמב"ן ור"ן שם פט"א וריטב"א צ"א

¹⁹ ועיין בר"מ פ"ג ממעשר ה"כ דטבל מותר להאכיל לבהמה עראי, אם כן אפשר אסור לחסום בעושה בטבל, ואפשר דהוי זה אכילת קבע וצ"ע (מנחת חינוך שם אות ה)

²⁰ ובגמ' שם איתא ר' שמעון בן יוחאי אומר מביא כרשינים ותולה לה, שהכרשינים יפות לה מן הכל דעת תוס' שם ושם"ק בשם תוס' שנין ורא"ש שם סי' ו' ומאירי ד"ה חדש, וכ"כ המנ"ח מצוה תקצו בדי' הרמב"ם שלא הזכיר כרשינים, ובפרישה שם לד' הטור, שר' שמעון בא לחלוק על חכמים, הסוברים שאינו תולה לה כרשינים אלא דוקא מאותו המין, משום מראית העין, והלכה כחכמים ובריטב"א בשם"ק שם כתב בשם רבו, שאינו בא לחלוק, אלא לפרש דברי חכמים, שאף על פי שמין אחר לא יתלה לה, מכל מקום כרשינים תולה לה משום דמעלי לה

²¹ שכיון שאם תלה כל שיעור אכילתה, שהוא ארבעה קבים לפרה ושלושה קבים לחמור, אין בו משום לא תחסום אף אם תלה לה מלא אגרוף שוב אין כאן משום מראית העין (שיטה מקובצת שם) והיינו דקשיא להו מאי מהני שתולה לה טרסקל דעל ידי זה אינה אוכלת מה שעושה, אכתי איכא מראית עין, על כרחך שכל שתולה לה שיעור אכילתה אע"פ שעל ידי זה נחסמת ונמנעת לאכול ממה שהיא עושה לית לן בה, אך בתרומות ומעשרות דמן הדין אינה אוכלת רק משום מראית עין נותן לה רק כמלא אגרוף, ובין רב למעט ליכא משום מראית עין (מנחת חינוך שם אות ו') אמנם עיין לעיל שבפרישה שם וסמ"ע ס"ק יז פירשו בדרך אחר

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

י"א²² שאם חוסמה בקול וגערה אין בו משום מראית העין ואין צריך לתלות בצווארה מאותו המין²³.

ג. ונכרי הדש בפרתו של ישראל אינו עובר משום בל תחסום וישראל הדש בפרתו של נכרי עובר משום בל תחסום

ישראל הדש²⁴ בפרתו של עובד כוכבים, ואפילו הדישה היא של העכו"ם²⁵, עובר משום לא תחסום ועובד כוכבים שדש בפרתו של ישראל אפילו אם הדישה של ישראל אינו עובר משום לא תחסום. אמנם אם עושה כן בפני הישראל צריך הישראל למחות בו²⁶.

חסמה נכרי²⁷ ודש בה ישראל, חייב²⁸, שלא תדוש בחסימה אמרה תורה. נכרי הדש²⁹ בפרתו של ישראל מעצמו, שלא אמר לו כלום, לדברי הכל אין בזה איסור, אפילו הדישה של ישראל, ואפילו שהישראל יודע בו אין צריך למחות, אבל בפניו אסור מדרבנן.

ג. כאן בתרומה כאן בגידולי תרומה

²² וז"ל שם "ויראה כמה שאמרו אינו עובר משום בל תחסום שלא תאמר יחסמנה בקול וגערה ולא בחסימה גמורה מפני מראית העין שהרואים סבורים שהפרה שלו היא, אלא חוסמה לגמרי אם ירצה ולמראית העין מסלקו במלא אנרופ הבא ממקום אחר"

²³ מאירי שם צ"ע ד"ה הדש

²⁴ שם סעי' ה

²⁵ כ"כ בסמ"ק שם ס"ק יא אמנם עיין אור זרוע ב"מ סי' רפג, שבתבואה של נכרי אינו עובר וכ"כ לכאורה מפירש"י שם ד"ה נכרי, שדוקא בתבואה של עצמו

²⁶ סמ"ע שם ס"ק יא

²⁷ שו"ע הרב הל' חסימה כט

²⁸ ועיין בתוס' רי"ד שם שאם חסמה בעל הגורן ואמר לנכרי דוש בה, חייב משום שחסמה, שלא גרע מדשה מאליה והוא רוצה בדישתה, שחייב החוסם כיון שדומה לחסמה בקול

²⁹ סמ"ע שם ס"ק יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

וכן בגידולי תרומה³⁰, שאין איסורם אלא מדרבנן, עובר בלא תחסם³¹. וי"א³² שאסור להניח לאכול אפילו בדברים הללו שהם מדרבנן, רק צריך לתלות בהם סל וכו' כדי שיעור אכילה כדי ארבעה קבין או שלשה.

ד. גידולי תרומה תרומה

כבר התבאר במסכת פסחים דף לד. שגידולי תרומה – שזרע תרומה³³ והזרע כלה באדמה ויצאו ממנה גידולין הרבה, הרי הן כחולין לכל דבר וחייבים בלקט שכחה ופאה ובתרומות ומעשרות, אלא שאסורים לזרים. בין אם הישראל זרע או שהכהן זרע, ואפי' הוסיף יותר ממאה פעמים כנגד הראשון אסורין לזרים.

ואפי' תרומת ירקות או שאר תרומה דרבנן, וצריך ליתן הכל לכהן ואינו נוטל ממנו דמים. ואפי' נזרעו שלא בכונה כגון שנפלו ממנו ונזרעו, וגם אסור להאכילם לבהמה ולגוים וכן אסור לכהנים טמאים, וכן גידולי תרומת מעשר דינו כגידולי תרומה לכל דבר.

וגזרו חכמים עליהן שיהיו אסורין לזרים כתרומה משום תרומה טמאה שביד הכהן שלא ישהנה אצלו כדי שיזרענה ותצא לחולין ונמצא בא בה לידי תקלה, שעד זמן הזרע ישכחו שהיא תרומה טמאה ויבואו לאוכלה, לפיכך מותר הכהן לאכול הגידולין בידיים טמאות.

³⁰ רמב"ם שם ה"ה

³¹ עיין מנ"ח שם אות ה וז"ל "ונראה לומר דוקא בדמאי שהוא איסור קל דרבנן דרוב עמי הארץ מעשרין, וגידולי תרומה דאין בו רק איסור לזרים ונאכל בידיים טמאות ומבול יום אוכל עיין בר"מ פ"א מתרומות הכ"א, באלו עוברים משום כל תחסום, אבל שאר תרומות ומעשרות שהן מדרבנן כגון בעציץ שאינו נקוב ואפילו ירקות, מ"מ כל דתקון רבנן וכו', וכיון דמדרבנן הוי תרומה או מעשר הוי ליה דיש שאינו ראוי לו. והרבה מצינו כיון דמדרבנן לא הוי אינו עובר מן התורה דע"י דרבנן נפקע דין תורה, עיין במשנה למלך פ"ז מתרומות ה"א, והדברים ארוכים ועתיקים אין כאן מקומם" ועי' רש"י ב"מ שם שמדמה מעשר קמניות לגידולי תרומה ודמאי, ובא"ש שם וש"ת כוכב מיעקב סי' קעה בלקוח שפטור מה"ת.

³² מנחת חינוך שם אות ח בדעת הרישב"א והחילוק, דבתרומה דאורייתא דאינו עובר כלל, רק משום מראית עין, סגי במעט, אבל כאן דעובר צריך להאכילה כמו אם דשה בחולין ארבעה קבין וכו', אבל אסור להניחה לאכול, רק יתלה לה כשיעור וממילא אינו חסימה, ומדברי הר"מ לא משמע כן (שם)

³³ רמב"ם הלכות תרומות פרק יא הלכה כא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

הזורע תרומה טמאה³⁴ אף על פי שהגידולים טהורין, ואין מטמאין אחרים שירדה טומאתן מהן ע"י הזריעה, ואף השתילין הראשונים שהיו טמאין ועדיין קיימין טהרו מטומאתן שחיבורן לקרקע ביטלן מתורת אוכל, מכל מקום הרי הן אסורין באכילה אפילו לכהנים, הואיל והתרומה שנזרעה אסורה באכילה היתה כבר נדחו ומעלה עשו חכמים בתרומה שמה שנדחה מאכילה לא יחזור להיתרו על ידי זריעה.

אך יכול הסיקו תחת תבשילו וכדין תרומה טמאה שנתבאר לעיל דף לג: אך צריך להפריש מהן תרו"מ, והתרומה שיפריש מהן לא יוכל להסיקו שמה"ת היא טהורה וגם לא לאכלה דאסרוה חכמים.

ובדבר שזרעו כלה רבו הפוסקים שהתירוהו באכילה לכהנים כיון שאין שייך לומר שנדחה³⁵.

ה. גידולי טבל וגידולי מעשר שני חולין

הזורע את הטבל³⁶ שנתמרה וי"א³⁷ דבעי גם שראה פני הבית בין דבר שזרעו כלה בין דבר שאין זרעו כלה אם אפשר ללקטו, שעדיין לא נרקב באדמה ולא יפסיד אם יעקרנו, קונסין אותו ומלקטו, אבל אם א"א ללקטו אינו חייב לחרוש ולאבדו. וי"א³⁸ שדוקא בשכח זרע אבל אם זרע במזיד חייב לעקרו ולהשחיתו

ואם צמח ויצאו מהאדמה למעלה אף על גב שיכול עדיין לעקרו אין מחייבין אותו לעקור והגידולין חולין, ומותר לאכלן עראי בדבר שזרעו כלה³⁹.

³⁴ שם הב"ג

³⁵ תוס' הרשב"א פסחים ל"ד. ועי' באו"ש שהוכיח שכ"ד התוס' וכ"כ בחזו"א או"ח סי' קכ"ד בהערות לפסחים ל"ד. וכ"כ בהלכתא גבירתא.

³⁶ רמב"ם הלכות מעשר פרקו הלכה ו

³⁷ תוס' ומאירי נדרים נ"ח ב' ושאר הראשונים סתמו בזה וכתבו אחר שנתמרה וצ"ע, ונראה דה"ה אם נקבעו בא' משאר הדברים הקובעים אף על גב שאין קובעין אלא מדרבנן מדסתם בגמ' טבל וצ"ע. דרך אמונה ציון ההלכה שם קלב

³⁸ כ"מ בביאור הגר"א בירו'

³⁹ שלא גזרו על גידולי טבל בדבר שזרעו כלה כמו שגזרו על גידולי תרומה דבגידולי תרומה הטעם משום תרומה טמאה ביד כהן שיששה אותן לזרען כדי להפקיע טומאתן ואתי בהו לידי תקלה אבל בגידולי טבל שמתרין באכילה גם בטמאה ל"ש נזרה זו. עיין (ש"מ"ק נדרים נ"ט ב' בשם שיטה ועי' משנה ראשונה תרומות פ"ט מ"ד ומש"כ רש"י בפסחים ל"ד א' משום דטעם הנזרה משום הפסד כהן ובטבל ל"ש זה צ"ע דמסקנא דשבת י"ז ב' דהנזרה משום תרומה טמאה ביד כהן ואף על גב דטבל דבר שיש לו מתירין הוא כיון שזרעו כלה ואין כאן כלום ממנו אינו אוסר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ואם היה דבר שאין זרעו כלה, כיון שהעיקר קיים גזרו בו יותר, ואפילו גידולי גידולין אסורין באכילת עראי עד שיעשר ואסור לאכול מהן אף כשהן סמדר ובוסר⁴⁰, עד שלש גרנות, כלומר עד שיזרע ג"פ את הגידולין וגידוליהן וגידולי גידוליהן, והרביעי מותר. וי"א⁴¹ שאם רבו גידולי הגידולין על הגידולין מותרין.

ומפני מה הגידולין אסורין מפני תרומת מעשר ותרומה גדולה שבה⁴².

וכן הדין בזרע מעשר ראשון שלא ניטלה תרומת מעשר ממנו, שהרי הוא כטבל.

אסור לזרוע מעשר שני⁴³, והזרע מעשר שני⁴⁴ אחר שנכנס לירושלים אפי' זרעם חוץ לירושלים⁴⁵, הגידולים מעשר שני⁴⁶, זרעו קודם שיכנס הגידולין חולין⁴⁷, ואפילו בדבר שאין זרעו כלה⁴⁸, ופודין אותו בשעת זריעתו⁴⁹. וי"א⁵⁰ שדוקא בדבר שזרעו כלה אבל אם אין זרעו כלה אסור.

⁴⁰ חזו"א מעשרות סי' ז' סק"ב

⁴¹ רבנו לא חילק כאן בין רבו ללא רבו וכ"ד הראב"ד אבל דעת הרא"ש והר"ן דדוקא בלא רבו גידולין השניים על הראשונים והשלישים על השניים אף על גב דאיכא רוב נגד הטבל עצמו שנזרע בראשונה חזו"א שביעית סי' ח' סק"ב וכבר תמה שם כיון דרבנו כ' דמעם גזרת טבל משום תרומה אמאי המיר מתרומה.

⁴² ולפ"ז כתב באו"ש בטבל הטבול למע"ש או למ"ע הגידולין חולין גם באין זרעו כלה. ובהזו"א שם בשם הראשונים דהמעם משום דהוי דבר שיש לו מתירין ולא בטל ולפ"ז אין חילוק ובכל הטבלים דינם כן.

⁴³ שמע"ש לא ניתן רק לאכילה ושת"י וסיכה ואפי' מע"ש של דמאי אסור לזרוע

⁴⁴ רמב"ם הלכות מעשר שני ונטע רבעי פרק ו הלכה טו

⁴⁵ מרכה"מ פ"ד מביכורים הט"ו וצ"ע דהא כבר בטלו מעיקרא ועי' בפ"י הר"י בן מ"צ שכ' בשגדלו בירושלים והמעם שבירושלים עשאוה כדבר שיש לו מתירין ולא בטל כלל בין בדבר שזרעו כלה ובין בדבר שאין זרעו כלה ואפי' נתערבו הגידולין אסורין בכל שהוא, כ"כ רבנו בפ"ד מביכורים הט"ו, וכן אם נתערב המע"ש ואח"כ זרע התערובות הגידולין אסורין ובר"ש ורא"ש וריטב"א ב"מ צ' א' ובפ"י הר"י בן מ"צ מפרש כרבנו דדוקא בנזרעו בירושלים אסורין ומ"מ לענין טמאים ובהמה נראה דמתיר גם אם נזרעו בירושלים ע"ש: שאין חילוק בין נתערבו בירושלים לנתערבו חוץ לירושלים דלענין טמאים ובהמה לעולם מותר ולענין להעלותן לירושלים לעולם צריך להעלותן ולאכלן בירושלים.

⁴⁷ דל"ש לגזור כאן כמו שגזרו בתרומה דילמא משוהו להו ואתי בהו לידי תקלה דכאן לא ישהנו כיון שיכול לפדותו כמבואר ברש"י ותוס' כאן

⁴⁸ דכיון שזרעו פנים חדשות באו לכאן ואין זה האיסור הישן ומשמע דאפי' לא רבו גידוליו על עיקרו מותר. כן מבואר בתוס' רי"ד נדרים נ"ה ב' ובהזו"א שביעית סי' ח' סק"א

⁴⁹ כלומר לפני שזרעו צריך לפדותו כי אסור לזרוע מע"ש כנ"ל ואם לא פדאו בשעת זריעתו פודה אותו אח"כ אלא שדבר שזרעו כלה נפדה בדמי אותה סאה בזמן שזרעה ובדבר שאין זרעו כלה פודה אותה סאה כשער של עכשיו וי"א להיפך ואם לא פדאו אסור לאכלו. דרך אמונה שם ס"ק קי

⁵⁰ דעת רש"י כאן והביאו הסמ"ג מ"ע קל"ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

וכבר התבאר במסכת נדרים דף נז: שכמות מסויימת של פירות שאין זרעו כלה⁵¹, כגון קילו בצל⁵² מעשר טבול לתרומת מעשר – כלומר שקיבלו הלוי ועדיין לא הפריש תרומת מעשר, שזרעה והשביתה והרי היא עשר קילו חייבת במעשר, וצריך לעשר על כולה כיון שרבו גידוליו⁵³ על עיקרו⁵⁴, ואותו קילו שזרע מעשר עליה תרומת מעשר ממקום אחר לפי חשבון⁵⁵,

קילו בצלים שתקנם ועישר כל התרומות ומעשרות שלהם, וזרעם, אינו מעשר לפי חשבון התוספת אלא מעשר לפי כולו מדאורייתא⁵⁶ שהגידולים מבטלים את העיקר. בבצל ודוקא ברבו גידוליו על עיקרו אבל כשהן מועטין הראשון נשאר בפטורו והתוספות חייב.

בצל שעקרו בשנה שניה⁵⁷ וזרעו בשלישית ורבו גידוליו על עיקרו כולו חייב במעשר עני והעיקר חייב במע"ש ואם לא רבו שניהן חייבין לפי חשבון. ואם זרעו כלה בודאי בטלה לגמרי, ואם אין זרעו כלה והוא דבר שאין דרכו להזרע יש ספק אם חוזר להתחייב במעשרות שכבר הופרשו מקודם.

ו. מעשר ממוז גבוה הוא

⁵¹ וכ"כ הראב"ד וכ"כ ר"י קורקוס שגם רבנו מודה לזה וכ"כ מרכה"מ ומש"כ רדב"ז כאן ור"ד ערמאה צ"ע:

⁵² רמב"ם הלכות מעשר פרקו הלכה ד

⁵³ ואע"ג שלענין ערלה וכלאים אמרי' לעיל שאין אומרים שרבו גידוליו על עיקרו וביטלוהו היינו להומרא מספק מספק מחמירים שרבו גידוליו כאן לענין חיוב מעשרות, ואין נ"מ בין טבל דאורייתא לטבל דרבנן כמו ירק ובין שנתערב קודם גמ"מ או לאחר גמ"מ דלעולם לא בטל וכיון דדין זה משום ספיקא הוא ואפשר דמה"ת בטל לכן צריך לעשר אח"כ את המעשר מיני' ובי'. דרך אמונה – ציון ההלכה הלכות מעשר פרק ו ס"ק (קט) חזו"א שביעית סי' ח' סק"ו ועי' בפ"י הר"א מן ההר ספ"ו דנדרים שכ' ג"כ דלמסקנא הוי ספיקא דינא אמנם בתוס' נ"ז ב' וברשב"א שם כ' דמדאורייתא ודאי גידולין מבטלין עיקר ורק מדרבנן בעי לה ועי' בישועות מלכו כאן שתמה עליהן מסוגיא דמנחות ס"ט ב'.

⁵⁴ ואם זרעה בשביעית [באופן שאין בו משום איסור ספיהין] הגידולין יש להן קדושת שביעית ופטורין ממעשר אבל העיקר חייב בתרומ"ע ממק"א לפי חשבון. דרך אמונה שם לו מהר"ן בסוגייתינו

⁵⁵ ה"ה שיכול להפריש מיני' ובי' דאמרי' בזה יש בילה אלא דאז יצטרך להפריש לפי כולה כדי שיהא בו אחד מעשרה מהמעש"ר הטבול וי"א דדוקא ממקום אחר יפריש ולא מיני' ובי' דהוי כמפריש מן הפטור על החיוב ויש מחמירין שגם כשמעשר על השאר יעשר ממקום אחר ולא מיני' ובי' שמא יקח מהליטרא הוה דאפשר שכבר נפטרה והוי כמעשר מן הפטור על החיוב ואם זרעה בשנה אחרת לכ"ע צריך להפריש ממקום אחר כדי שלא יפריש מן החדש על הישן ומן הישן על החדש. דרך אמונה שם מ

⁵⁶ חזו"א שביעית סי' ח' סק"ד ז, וכאן יכול לעשר בין מיני' ובי' ובין ממקום אחר

⁵⁷ חזו"א שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

כבר התבאר במסכת קידושין דף כד. שמעשר שני⁵⁸ ממון גבוה הוא⁵⁹, שנאמר (שם פסוק ל) 'לה' הוא קָדֵשׁ לַה'⁶⁰, לפיכך אף על גב שמותר לתתו במתנה⁶¹ ואין בזה בזיון, אינו נקנה במתנה, אלא אם כן נתן לו הטבל והמקבל מפריש המעשר. אולם זכות האכילה שייך לו, ואסור לשום אחד ליטלו ממנו, שזה שלו לענין אכילה, ולכן מוסיף עליו חומש כשפודהו שנחשב בעליו, וכן מורישו לבניו⁶² וזכות האכילה דוקא לבניו.

ואם נתנו במתנה למרות שאינו שלו להקנותו במתנה ונשאר ברשות הראשון, אך השני יכול לאכלו, כיון שנתן לו הראשון רשות, אבל אם פודהו, השני אינו מוסיף חומש שהמע"ש נשאר של הראשון. וי"א⁶³ דחוי לירושלים אסור ליתנו במתנה ולא הותר אלא בירושלים.

ואפי' מע"ש שאין הבעלים יכולים לאכלו⁶⁴ אסור ליטלו ממנו, שיש לבעלים טובת הנאה ויכול להאכילם למי שירצה.

וי"א⁶⁵ שמכיון שיש לו זכות אכילה, נחשב לָכֶם⁶⁶, לענין שעיסה של מע"ש חייבת בחלה, וכן יוצאין ידי מצה⁶⁷ בפסח במע"ש, וידי אתרוג בסוכות⁶⁸ במע"ש. ויש חולקין⁶⁹ בכל אלו.

ומכיון שהוא ממון גבוה אין מקדשין בו את האשה, ואם קידשה בו אינה מקודשת בין בשוגג בין במזיד⁷⁰, ואין מוכרין אותו ואפי' על דעת שהלוקח יעלהו לירושלים

⁵⁸ רמב"ם שם פרק ג הלכה יז

⁵⁹ ואין נ"מ בין פירות מע"ש לבין מעות מע"ש או לקוח בכסף מע"ש וכן החומש שמוסיף כשפודה ממון גבוה הוא. מנ"ח מצוה תע"ג כדמוכח לקמן פ"ז הי"ט וכן מבואר בר"י קורקום דלא כצל"ח בפסחים ז' א' שנסתפק בזה. גור ארי' יהודא סי' י"ג.

⁶⁰ ודרשי' להלן נג: הוא בהויתו יהא לה'.

⁶¹ ר"י קורקום ואו"ש וכן מוכח בירו' ריש מע"ש דקבעי לאוקמי מתני' כר"מ ואפ"ה תנן נותנין מתנה ובוה מיושב מה שנתקשה בזה בתוס' אנשי שם ריש מע"ש ובמשנה ראשונה ועי' בשנו"א פ"ד דמע"ש סוף מ"ג ולכאוי' לא אמרו אלא שמותר ליתן אבל לא שנקנה וי"ל.

⁶² כתי' שני של הראב"ד בתו"כ בהקתי פ"ה הי"ו וכ"כ הר"ש משנין שם.

⁶³ ר"י בן מ"צ ריש מע"ש.

⁶⁴ שער הציונים פ"ב דביכורים

⁶⁵ דעת הרמב"ם בפ"ו מביכורים ה"ד

⁶⁶ וכן מערבין במעשר שני בירושלים כמש"כ רבנו כפ"א מעירובין ה"טו וכן בהמת מע"ש בירושלים חייבת בבכורה כמש"כ רבנו כפ"ה מבכורות ה"ט וכ"ז מטעם הנ"ל

⁶⁷ בפ"ו מחמין ה"ה

⁶⁸ בפ"ה מלולב ה"ב

⁶⁹ עי' בפ"י רבנו יונתן סוכה ל"ד ב'

⁷⁰ כ"פ רבנו כפ"ה מאישות ה"ד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ויאכלהו שם כדינו אפ"ה אסור⁷¹, ובזיון הוא למכרו⁷², ואפי' במע"ש דרבנן ואפי' לקנות בהן ס"ת⁷³, ואין המכירה חלה. ואין ממשכנין אותו⁷⁴, ואין מחליפין אותו⁷⁵. ויש ראשונים⁷⁶ שפסקו שמע"ש ממון הדיוט הוא, ואפשר לקדש בו אשה וליתנו במתנה.

מה שהתבאר שאין למוכרו, כ"ז דוקא במוכרו שישאר המע"ש בקדושתו⁷⁷, אבל אם מוכרו שיתחלל הקדושה על המעות שיקבל⁷⁸, מותר למוכרו חוץ לירושלים. וי"א⁷⁹ שמ"מ גם בזה אם יש לו חולין למכור, לא ימכור מע"ש.

ז. כאן במעשר ודאי כאן במעשר דמאי

הדש תרומת מעשר⁸⁰ ומעשר שני של דמאי שאסורים מדרבנן, וחוסם פרתו עובר בלא תחסם⁸¹. וי"א⁸² שאסור להניח לאכול אפילו בדברים הללו שהם

⁷¹ ר"ש ורא"ש ור"י בן מ"צ ועי' בתוס' חדשים.

⁷² מפני שכתוב קדושה במע"ש וזה בזיון המע"ש למכרו. ירו' ואף דקי"ל כר"מ מ"מ צריך טעם זה דאל"כ לא הו' איסור בדבר אלא שלא חל המכירה וכ"נ בירו', ועי' בתוס' ר"י מפריש ע"ז ס"ב ב' שכי' דהא דאין מוכרין ואין ממשכנין אינו אלא מדרבנן משום זלוול אך אפשר דהוא מיירי רק לפי ר' יהודא דממון הדיוט הוא וצ"ע. דרך אמונה בציון ההלכה שם קצח

⁷³ הילכתא גבירתא ומש"כ ואפי' לקנות ס"ת הוא ממלא"ש פ"ג דביכורים מ"ב

⁷⁴ בין מדעתו ובין בע"כ ובין בשעת הלואתו ובין שלא בשעת הלואתו והטעם מפני שכתוב במע"ש ברכה ואין זו ברכה שיצטרך לתת למשכון. דרך אמונה שם קנב

⁷⁵ דהוי ג"כ כמכירה וג"ז דוקא באופן שישאר המע"ש בקדושתו אבל אם רוצה שיתחלל על המין השני [להסוברים דאפשר לחלל פירות על פירות] מותר. משנה ראשונה

⁷⁶ רשב"א ב"ק ס"ז א' וכ"נ בתוס' רי"ד שם.

⁷⁷ כ"כ הר"ש והרא"ש והרע"ב פ"ד ממע"ש מ"ו והוא פשוט שאין מוכר כאן את המע"ש.

⁷⁸ וסתם מכירה הוא שיתחלל עד שיאמר בפירוש שאין רוצה שיתחלל. כמבואר בתוס' קדושין נ"ו א' ד"ה אבל כמש"כ בחזו"א פרה סי' ב' סק"י

⁷⁹ תוספתא ב"מ פ"ג ה"ה לפי המג"א שם

⁸⁰ רמב"ם שם ה"ה

⁸¹ עיין מנ"ה שם אות ה וז"ל "ונראה לומר דוקא בדמאי שהוא איסור קל דרבנן דרוב עמי הארץ מעשרין, וגידולי תרומה דאין בו רק איסור לזדים ונאכל בידיים טמאות ומכיל יום אוכל עיין בר"מ פ"א מתרומות הכ"א, באלו עוברים משום כל תחסום, אבל שאר תרומות ומעשרות שהן מדרבנן כגון בעציץ שאינו נקוב ואפילו ירקות, מ"מ כל דתקון רבנן וכו', וכיון דמדרבנן הוי תרומה או מעשר הוי ליה דיש שאינו ראוי לו. והרבה מצינו כיון דמדרבנן לא חזי אינו עובר מן התורה דע"י דרבנן נפקע דין תורה, עיין במשנה למלך פ"ז מתרומות ה"א, והדברים ארוכים ועתיקים אין כאן מקומם" ועי' רש"י ב"מ שם שמדמה מעשר קמניות לגידולי תרומה ודמאי, ובאו"ש שם ושו"ת כוכב מיעקב סי' קעה בלקוח שפטור מה"ת.

⁸² מנחת חינוך שם אות ה בדעת הריטב"א והחילוק, דבתרומה דאורייתא דאינו עובר כלל, רק משום מראית עין, סגי במעט, אבל כאן דעובר צריך להאכילה כמו אם דשה בחולין ארבעה קבין וכו', אבל אסור להניחה לאכול, רק יתלה לה כשיעור וממילא אינו חסימה, ומדברי הר"מ לא משמע כן (שם)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

מדרבנן, רק צריך לתלות בהם סל ובו כדי שיעור אכילה כדי ארבעה קבין או שלשה.

ח. אף הוא ביטל את הוידוי

כבר התבאר לעיל דף מז: שמצות עשה⁸³ להתודות לפני ה' לכתחילה בעזרה ולקרות הפרשה (דברים כו פסוק יג) בערתי הקדש מן הפית וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולאלמנה ככל מצותך אשר צויתני לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי. לא אכלתי באני מןנו ולא בערתי מןנו בטמא ולא נתתי מןנו למת שמעתי בקול יקוק אלהי עשיתי ככל אשר צויתני. השקיפה מןנו קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתת לנו פאר אשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש אחר שמוציאין כל המתנות שבזרע הארץ, במנחה ביום טוב אחרון של פסח ברביעית ובשביעית, וזהו הנקרא וידוי⁸⁴ מעשר. ובזמן⁸⁵ שהיו נותנין מעשר ראשון לכהנים לא היו מתודין שנאמר וגם נתתיו ללוי⁸⁶. ולפיכך בזמן הזה אין מתודין⁸⁷.

⁸³ רמב"ם ודרך אמונה הלכות מעשר שני ונטע רבעי פרק יא הלכה א

⁸⁴ שהמתודה ומודה מה שעשה הן טוב הן רע נקרא וידוי

⁸⁵ רמב"ם שם הלכה יג

⁸⁶ וכיון שהוא נותן לכהן אף שחכמים תקנו כך מ"מ אין יכול להתודות שאין יכול לומר ככל מצותך אשר צויתני ואף שעיקר הוידוי הוא על מע"ש וביכורים מ"מ ילפי' מדפתה הכתוב במעש"ר תחלה כדכתיב וגם נתתיו ללוי תחלה ש"מ דגם כל שאר הדברים מעכבין בוידוי אם לא קיים א' מהן ולא אמרי' שיתודה על השאר אלא אין מתודה כלל וכן מה שאין נותנין בזה"ל לכהן אף שא"צ ליתן לו כיון שעולה ע"פ עצמו מ"מ אין מתודה: ⁸⁷ שבזמן הזה למרות שדעת הרמב"ם שנהג גם שלא בפני הבית גם לדעתו לא משכחת לה אלא באכל מע"ש בירושלים שהי' מזבח בנוי שמתודה אף על פי שחרב הבית אבל אם אין מזבח אין מתודה על שרפת מע"ש ולא עוד אלא אפי' הי' לו מע"ש שקיים מצותו מ"מ זה המעט שנשרף מעכבו מלהתודות וכנ"ל ודע דלדעת רבנו בספ"א מתרומות דבבית שני תרו"מ אינו אלא מדרבנן גם הוידוי אינו אלא מדרבנן ובוזה"ל לדעת הפוסקים דא"י לא קידשה לעת"ל ותרו"מ דרבנן גם הביעור והוידוי אינו אלא מדרבנן, ומכיון שדעת הראב"ד והחינוך שאין וידוי אלא בפני הבית שנא' לפני ה' ובוזה"ל שהוידוי דרבנן כנ"ל יש לסמוך עליהן שאין וידוי וכ"ש שאנו שורפין את המע"ש ואין נותנין לכהן תרומה וגם הלוי אין לנו חזקה שאכנ לוי הוא ועוד מכמה טעמים א"א להתודות וכ"ש שאין אנו בטוחים שלא עברנו בכל השנים על פרט א' מהדברים המעכבים את הוידוי והרוב בעו"ה אינם מהמדקקים ואין ראוין להתודות ולכן ביטלו את הוידוי ואין להתודות היום וידוי מעשרות ואמרו בירושלמי כעס הוא לפני המקום מי שאומר עשיתי ולא עשה וכ"ל לענין וידוי אבל לבער לכו"ע חייבין בזה"ל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ט. וגזר על הדמאי לפי ששלח בכל גבול ישראל וראה שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד

כבר התבאר במסכת יומא דף ט. וסוטה דף מח. שבימי יוחנן כהן גדול⁸⁸ שהיה כהן גדול אחר שמעון הצדיק שלחו ב"ד הגדול ובדקו בכל גבול ישראל ומצאו, שהכל זהירים בתרומה גדולה ומפרישין אותה, לפי שחטה אחת פוטרת את הכרי וקל להפרישה, ועוד שהיא במיתה לזרים.

אבל תרומת מעשר⁸⁹, מעשר ראשון ומעשר שני ומעשר עני היו מיעוט עמי הארץ מישראל מקילין על עצמן ולא היו מפרישין אותן, ואף על גב שרוב עמי הארץ מעשרין הם ומן התורה הולכין אחר הרוב וגם כל אדם נאמן על המעשרות, מ"מ כיון שראו ב"ד שהיו מיעוט דשכיה טובא והיו הרבה נכשלין בזה, לפיכך גזרו שלא יהא נאמן על המעשרות אלא אנשים נאמנים, אבל עמי הארץ פירותיהן ספק ואין נאמנין לומר מעשרין הן ואפי' אומר בהדיא מעשרין הן, וזהו הנקרא דמאי. אך ביחס לתרומה גדולה, אפילו לא אמר כלום אנו מניחים שהופרש.

אין מעשרין מן הדמאי על הודאי, כיון שאינו אלא מדרבנן.

בזמן הזה שומרי תורה נוהגים⁹⁰ שמאמינים זה לזה לענין מעשר אף על גב שלא קבלו עליהם חברות, שדוקא בזמן חז"ל שקבעו סדר של קבלת חברות לכן כל מי שלא קבל עליו חברות תיקנו לחושבו כע"ה, משא"כ בזמננו שאין סדר כזה חזר הדבר לדינו דמי שהוא בחזקת כשרות נאמן ומי שאינו בחזקת כשרות אינו נאמן אף על תרומה גדולה, וכל המושג של דמאי אינו שייך כלל בזמננו⁹¹.

⁸⁸ רמב"ם הלכות מעשר פרק ט הלכה א

⁸⁹ שסברו שאינו במיתה כ"ז שלא הפרישו מעשר ועוד דמיתה דידה לא כתיב בהדיא ומדרשא אתיא ולכן לא ידעי לה הע"ה וזלזלו בה וכן בשאר המעשרות זלזלו בזה

⁹⁰ ועיין בחזו"א שביעית סי' י' או"ח שכתב דגם בזמננו כל שלא קבענו חברים שפיר נוהג דין דמאי ומ"מ כתב דכל אלה שראויים להיות חברים שפיר מאמינים זה לזה ומנהג ישראל תורה. שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן סב

⁹¹ גם אפשר דדוקא בזמן שרוב ע"ה היו מעשרים וחשו רבנן למיעוט שאינם מעשרים תיקנו את הענין של דמאי משא"כ בזמננו דלא שייך לומר רוב ע"ה מעשרין חזר הדבר לדינו. ואין לומר דכיון שכבר גזרו שוב אי אפשר לבטלו, דהא כמו"כ מצינן לענין תורם מטמא על טהור ומטהור על טמא דאע"ג שאסמכוהו רבנן אקראי, וכן בתרם מזיתים וענבים על זיתים וענבים שעתיד לכותשן ולדורכין דאף שמשום גזירת מי חטאת החמירו שיחזור ויתרום, אפי"ה כתב הרש"ם ז"ל דבזה"ז שרי גם לכתחלה, וה"נ בדמאי. שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

**י. היתה אוכלת ומתרות ... מביא כרשינים ותולה לה ...
משום דמעלי לה הוא**

הדש בבהמה והיה הדבר⁹² שהוא עושה בו רע לבני מעיה ומזיקה, או שהיתה חולה ואם תאכל מזה תחלה בחולי מעיים שמוציאה רעי כמים מותר למונעה⁹³, שלא הקפידה תורה בלאו דחסימה אלא על הנאתה והרי אינה נהנית.

יא. אמירה לנכרי שבות

כבר התבאר במסכת שבת דף קנ. בשבת וביו"ט אסור⁹⁴ לומר לנכרי לעשות בשביל יהודי בו ביום מלאכה אסורה, בין שיש בעשייתה משום איסור תורה ובין שאין בה אלא משום איסור דרבנן. וגם לומר לנכרי בימות החול לעשות מלאכה כזו בשבת וביו"ט אסור, וכן אסור לומר לנכרי בשבת וביו"ט שיעשה את המלאכה במוצאי היום.

ומותר לרמוז לנכרי בערב שבת שיעשה מלאכה בשבת, או לרמוז לו בשבת שיעשנה במוצאי שבת ואפילו בלשון ציווי.

מותר לשכור נכרי מבעוד יום לעשות עבורו בשבת מן העבודות המותרות, כמו הדחת כלים, אבל בשבת עצמה אסור לשוכרו גם לזה, ואפילו לשכור אותו לזה בלי לפסוק לו שכרו אסור. וגם אם שכרו מבעוד יום לא ידבר עמו בשבת על תשלום.

מותר לבקש לפני שבת מנכרי המועסק בתור "גוי של שבת" לרשום כל קריאה לביצוע שירות עבור יהודי במשך השבת.

**יב. נכרי הדש בפרתו של ישראל אינו עובר משום בל תחסום
מעבר הוא דלא עבר הא איסורא אינא**

⁹² שו"ע ונו"כ שלה ז

⁹³ ודעת המאירי שאינו מותר אלא למנעה על ידי קול וגערה, אבל חסימה גמורה אסורה משום מראית העין

⁹⁴ שו"ע ונו"כ שז ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

כבר התבאר שעובד כוכבים שדש בפרתו של ישראל אפילו אם הדישה של ישראל אינו עובר משום לא תקחם. אמנם אם עושה כן בפני ישראל צריך הישראל למחות בו⁹⁵.

אמר לעובד כוכבים חסום פרתי ודוש בה, פטור אבל אסור. שאמירה לעובד כוכבים אסור בכל האיסורין, כמו בשבת ואינו לוקה ובשוכר חייב לשלם לבעלים כנ"ל⁹⁶. וי"א⁹⁷ שבמה דברים אמורים באומר לנכרי חסום פרתי ודוש בה דישה שלי אבל אם אמר לנכרי חסום פרתי ודוש בה דישה שלך, מותר כיון שאין הישראל מרויח בחסימה זו. וי"א⁹⁸ שאף באופן זה אסור משום אמירה לנכרי⁹⁹.

⁹⁵ סמ"ע שם ס"ק יא

⁹⁶ שם סעי' ו סמ"ע שם ס"ק יב

⁹⁷ וכשם שמותר לומר לנכרי אכול נבילה תוס' שם צ ע"א ד"ה חסום, רמב"ן שם, שמ"ק בשם ראב"ד ורשב"א וריטב"א, תוס' רי"ד שם, אור זרוע שם.

⁹⁸ עי' רש"י שם ד"ה חסום כו' דישה שלך, ותוס' שם בשם ר"י, ורא"ש שם, ועי' מאירי שם ותלמיד הרשב"א (בשיטת הקדמונים) שפי' שנסתפקו בין בדישה שלי בין בדישה שלך, וכ"כ בשלמ"ג שם בדעת רש"י. ואין זה דומה לאומר לו אכול נבילה שמותר, כיון שהישראל עצמו מותר לו לתת נבילה לפיו של נכרי, מה שאין כן בחסימה, שאותו דבר שאומר לנכרי לעשות, אסור לו לעשות בעצמו כמש"כ תוס' שם בשם ר"י, ובאו"ז שם סי' רפד, וברא"ש שם. ועיין ביאור הלכה סי' שז סעי' כא ד"ה בשר זה שהביא סברא זו ובר"ן ונמוק"י שם, כתבו שאסור שהרי הנכרי עושה מלאכת איסור בפרתו של ישראל וכע"ז ברמב"ן מפני שהפרה של ישראל היא ואין הגוי יכול להסמה אלא באמירתו ועיין מהרש"א שם בשם נמוק"י, (ולפנינו לא נמצא) שאסור משום שנהנה הישראל בחסימה זו לפי שמרבה לו הנכרי שבר הבהמה, וכ"כ במג"א שז ס"ק כט. ועיין לח"מ שכירות פי"ג ה"ג בדעת המ"מ, שבאומר לנכרי חסום פרתי ודוש בה דישה שלי, עובר בלא תחסום אף על פי שאין שליחות לנכרי, שכיון שהפרה והדישה של ישראל חשוב כאילו חסמה בעצמו וכ"נ מאו"ז שם לדעת רש"י שבדישה של ישראל איסורא היא ועבירה נמי איכא. ועי' שעה"מ ואבן האזל שם שפי' בדעת המ"מ שאף בדישה של ישראל אין האיסור אלא משום אמירה לנכרי. ועי' שעה"מ שם שבפועל גוי יש שליחות לנכרי לפי שיד פועל כיד בעה"ב, ובשו"ת חת"ס החו"מ סי' קפה שאסור לדעת הסוברים שכשהשליח אינו בר חיוב יש שליח לד"ע, או שיש שליחות לנכרי לחומרא.

⁹⁹ וכך משמע שפסק במ"ב סי' שז ס"ק עג וז"ל "דכיון שאותו דבר שאומר לא"י לעשות בשביל עצמו הוא אינו יכול בעצמו לעשות הוא בכלל אמירה לא"י שבות ואסור אף על פי שאינו מתנהג הישראל כלל במלאכה זו"

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

האומר לנכרי¹⁰⁰ חסום פרתך ודוש בה דישה שלי, אסור משום אמירה לנכרי¹⁰¹ אבל מותר לומר לו חסום פרתך ודוש בה דישה שלך, כיון שאינו מוסר לו דבר בידים, ואינו נראה כשלוחו¹⁰².

דף צ:

**יג. דגנבין ארמאי ומגנחין יתהון ... הערמה אתעביד בהו
אערימו עלייהו ויזדבנון ... בנו גדול כי אחר דמי בנו
קטן**

אסור להפסיד¹⁰³ אברי הזרע¹⁰⁴, בין באדם בין בבהמה חיה ועוף ודגים¹⁰⁵, אחד טמאים ואחד טהורים בין בארץ ישראל בין בחוצה לארץ ואע"פ שנאמר (ויקרא כב פסוק כד) וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ שֶׁדָּבַר זֶה נוֹהֵג בְּכָל מְקוֹם וְעֵינֵי הַכְּתוּב לֹא יַעֲשֶׂה זֹאת בְּיִשְׂרָאֵל בֵּין בְּגוֹפֵן בֵּין בְּגוֹף אֲחֵרִים וְכָל הַמְּסַרְס לֹקֵה מִן הַתּוֹרָה בְּכָל מְקוֹם. מלבד המסרס מזיקין שמצוה להורגן¹⁰⁶. ואף נשים¹⁰⁷ אסור להם לסרס אחרים¹⁰⁸.

אסור לומר¹⁰⁹ לעובד כוכבים לסרס בהמה שלנו. ואם לקחה הוא מעצמו וסרסה, מותר. ואם הערים ישראל בדבר זה, ואפי' לא הערים, והעובד

¹⁰⁰ ש"ך יו"ד רצו ס"ק ד, שו"ע הרב שם

¹⁰¹ כיון שישראל הדש בפרתו של נכרי עובר, ועוד שהרי עושה הנכרי מלאכת איסור בדבר של ישראל (שם)
¹⁰² וכן הוא במ"ב שם גבי אמירה לנכרי באיסור שבת "ואעפ"כ מותר לומר לו לעשות מלאכה לעצמו כגון שיאמר לו קח בשר שלך ובשל אותו לצרכך וכו"ג דכיון שלא היה הדבר מעולם של ישראל כלל והא"י עושה אותה ג"כ רק בשביל עצמו לא גזרו עליו איסור דאמירה לעכו"ם"

¹⁰³ רמב"ם איסורי ביאה פמ"ז ה"י שו"ע אבהע"ז סי' ה סעי' יא

¹⁰⁴ עיין בערוה"ש ס"ק כט שכתב שיש להסתפק אם מותר לשות גרמא לסירוס דכיון דבסירוס כתיב לא תעשו וכל מקום שנאמר לא תעשו עשייה הוא דאסור הא גרמא שרי או אפשר כמו שאסרו בשבת גרמא מפני שאדם בהול על ממונו ויבוא לעשות, כמו כן בסירוס.

¹⁰⁵ כ"כ בשאילת יעב"ץ סי' קיא דאף דגים בכלל ועיין מנחת חינוך רצא אות א שכתב שכן משמע מלשון החינוך

¹⁰⁶ ערוה"ש שם סעי' כב

¹⁰⁷ נתיבות לשבת ס"ק ז

¹⁰⁸ דאע"ג דגבי מקיף נשים אינם מצוות שלא להקיף אנשים דוקא התם דוקנך ולא זקן אשתך משא"כ הכא וכ"כ בחת"ס הו"מ סי' קפה

¹⁰⁹ שם סעי' יד ב"ש ס"ק יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

כוכבים מכירו ומכוין לטובתו קונסין אותו. ומוכרן לישראל אחר ומותר לו לאכול ממנה, ואפי' לבנו גדול מותר למוכרה, אבל לבנו קטן¹¹⁰ אינה מוכרה ולא נותנה לו. ויש מתירים¹¹¹ גם לבנו קטן.

י"א שלא נאסר סירוס לגוי, ולפיכך מותר לתת¹¹² בהמה לעובד כוכבים למחצית שכו, אע"פ שהעובד כוכבים בודאי יסרסנו דעובד כוכבים אדעתא דנפשיה קא עביד. ויש אוסרים סירוס בגוי¹¹³.

¹¹⁰ עיין בהגהות רע"א שהביא משטה מקובצת בב"מ דף צ שכתב בשם הריטב"א ד"א שלא גדול וקטן ממש אלא כל שסמוך על שולחן אביו הוי קטן וכל שאינו סמוך הוי גדול וי"א שגדול וקטן היינו ממש
¹¹¹ ח"מ ס"ק ז בשם הטור וכתב בעצי ארוזים ס"ק כד שכן יש לפסוק כיון שכן דעת הרא"ש והטור והסמ"ג בשם השאלות בשגם הוא מילתא דרבנן

¹¹²

¹¹³ ב"ש ס"ק יח, ועיין בח"מ ס"ק ז שבחו"מ סי' שלח סעי' ו פסקינן דאיסורו משום אמירה לעכו"ם וע"כ לא ס"ל דחיייתו של רב פפא כאן שסובר שאיסור בסירוס משום לפני עור כיון דס"ל שאין בגוי איסור זה כלל וא"כ לפ"ז מותר למכור לגוי כיון שאין בו לפני עור ואמאי הביא את שיטת האוסרים שלדעתם אסור משום לפני עור כיון שגוי מצווה על הסירוס אבל בב"ש הביא שדעת הסמ"ג והגה' אשרי שגוי מצווה על הסירוס ונקטינן לחומרא בשני הדברים א. שיש איסור אמירה לעכו"ם בכל האיסורים ב. שגוי מצווה על הסירוס ולפיכך אסור למכור לו על מנת לסרס וכ"ש ליתנו לו למחצית שכו ועיין במנחת חינוך אות ח על מה שכתב החינוך שנוהג בכל מקום בזכר ונקיבה וז"ל "ולא כתב הרב המחבר דנוהגת בכל באי עולם, דסובר כדעת הר"מ כאן הי"ג והרבה ראשונים דאין בן נח מוזהר על הסירוס. ועיין בשו"ע אהע"ז סי' ה' סו"ד הובא דעת הסמ"ג [לאוין ק"כ] וגם דעת ראב"ד [הובא ברא"ש דלקמן] והגהות אשר"י בבא מציעא [פ"ז סי' ו'] דסברי דבני נח מוזהרים על הסירוס. ועיין בשאלות דר' אחאי [כאן סי' ק"ה] ובספר שאילת שלום [שם ס"ק קי"ג] דגם דעת הגאון כר' חידקא דבן נח מוזהר על הסירוס, ועי"ש מה שפלפל. והנה מבואר בסנהדרין ג"ו ע"ב דר' חידקא יליף לה דבני נח מוזהרים מפסוק ואתם פרו ורבו שרצו בארץ וגו' [בראשית ט', ז], נראה אף דאינם מוזהרים על פריה ורביה מוזהרים מזה הפסוק על סירוס. ולכאורה מנא ידעינן דמוזהר על כל בעלי חיים דילמא דוקא על אדם מוזהר דהקרא קאי על בני אדם, וצ"ע. וגם אפשר [כיון] דנפיק מקרא זה, אפשר דאף על ידי משקה מוזהר, וגם אפשר לומר דאף בנקבה מוזהר כי ליכא מיעוט. אך בהשקאת כוס כיון דלישראל מותר א"כ גם לו מותר, מי איכא מידי וכו', אך לפי שיטת קצת ראשונים דלית להו סברא זו, אפשר אין הכי נמי. ולסרס במעשה לאשה כיון דלישראל אסור כמו שכתב הר"מ [לעיל אות ג'], א"כ בן נח מוזהר, דלא שייך מי איכא מידי, כיון דאסור בלאו הכי, והדברים עתיקין אין צריך לבאר רק ראשי דברים ותבין. וגם נראה לומר כיון דלשיטה זו נתרבו מפסוק זה, אם כן דוקא בראוי להוליד אבל במסורס כבר אין איסור, כי דוקא בישראל חידשה תורה לאסור מסרס אחר מסרס, אבל לא לבן נח כיון דבלאו הכי אין ראוי להוליד. ועיין בית שמואל ס"ק ט"ז שהביא שם דממה נפשך בין אי איסור אמירה לגוי מטעם שבות, ובין אי אמרינן דבלאו לא שייך אמירה לגוי, מ"מ אסור בכל גוונים מחמת דמוזהרים על הסירוס לשיטה זו, עי"ש. ולדידי נפקא מינה גדולה אם הוא מסורס אי פסקינן דאסור מטעם שבות אסור לומר לגוי, ואי מחמת סירוס בודאי אינו מוזהר על זה, כך נראה לי ברור."

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

מותר למכור לעובדי כוכבים בהמות ותרנגולים, אע"ג דבודאי העובד כוכבים קונה אותם לסרסם¹¹⁴. ויש אוסרים¹¹⁵ ומיהו אם אין העובד כוכבים הקונה מסרסם בעצמו, רק נותנו לעובד כוכבים אחר לסרס, לכולי עלמא שרי¹¹⁶.

ומותר למכור¹¹⁷ לעכו"ם כדי שיתן לעכו"ם אחר לסרסו ואח"כ לקנותו חזרה.

יד. ישב לה קוץ בפיה מהו ... רביץ לה ארי מבחוץ מהו העמיד בנה מבחוץ מהו היתה צמאה למים מהו פרס לה קטבליא על גבי דישה מהו

היתה¹¹⁸ הבהמה מעוכבת מלאכול, באופן שאין הדש בה עושה מעשה בידים, כגון שישב¹¹⁹ לה קוץ בפיה ודש בה והרי אינה אוכלת או שרביץ¹²⁰ לה ארי מבחוץ ומחמת אימתו אינה אוכלת או אפילו הרביץ¹²¹ את בנה מבחוץ או שהיתה צמאה ואינו משקה אותה¹²², וכן אם פרס עור על הדיש והבהמה מהלכת על גביו ואינה רואה את הדישה כדי שלא תאכל¹²³, כל

¹¹⁴ ולמכור להם בכוונה לקנותם חזרה עיין באוצה"פ אות פג בשם ספר בית שלמה

¹¹⁵ הם האוסרים הנ"ל לתת לעכו"ם במחצית שכר ב"ש ס"ק יח

¹¹⁶ כיון שהוא לפני דלפני שלא נאסר ואפילו אם גוי זה ימנה שליח אחר לסרס מותר ולא אמרינן שלוחו של אדם כמותו כיון שאין לגוי שליחות כלל אפילו לא לגוי חבירו (ב"ש ס"ק יט)

¹¹⁷ ועיין בחת"ס חו"מ סי' קפה וכן בשו"ת האלף לך שלמה סי' כג

¹¹⁸ שם סעי' ו' וסמ"ע ס"ק יב

¹¹⁹ אבל אם הושיב לה קוץ בפיה ומחמת זה אינה יכולה לאכול הרי הוא הוסס בידים וחייב מלקות וכדאיתא בגמ' שם צ"ע"ב (סמ"ע ס"ק יג)

¹²⁰ אבל אם הרביץ האריה בידים הוי חסימה מעלייתא וחייב מלקות וכדאיתא בגמ' שם (סמ"ע ס"ק יג) ועי' רמב"ם שכירות פי"ג ה"ג הרביץ לה ארי הוא ספק כו', ובלח"מ שם שהרמב"ם אינו גורס בגמ' שהרביץ הוי חסימה מעלייתא כיון שאינו מעשה בגופה, וכ"ה בהשלמה, ובמאירי שם ולא יראה כן. ובכס"מ שם בב"י שם הגיה ברמב"ם "רביץ"

¹²¹ כאן אפילו אם העמיד בנה מבחוץ אינו ודאי חסימה בידים כיון שאינה מונעת כל כך מלאכול בשביל זה (סמ"ע ס"ק יג) ועיין בתוס' וברא"ש שם שגורסים עמד בנה מבחוץ, ונסתפקו אם עובר וכ"נ ממאירי, שאם העמיד בידים הרי זו חסימה, וכ"כ הב"ח ושלנירסא שלפנינו אם עמד בנה לבד מותר לכתחילה, ועי"ש ובב"י ודרישה בטעם שהשמיט הטור. שהרי הבהמה כרוכה אחריו ואינה אוכלת אף על פי שאינה נחסמת כל כך כמו מפתח הארי

¹²² שאף אם באופנים הקודמים אינו עובר, אפשר שכאן עובר כיון שהיא צמאה מכה טורח המלאכה שהוא בגרמתו טור ודרישה ס"ק ח

¹²³ שמא אין זה נקרא בדישו (רש"י שם) או לפי שאינה רואה ומצטערת (ריטב"א שם). ועי' מהרש"א שם בד' רש"י שאין הטעם לפי שאינה מצטערת, שלמסקנת הגמ' שם צא ע"א אין הטעם משום דחויא ומצטערא, ועי' תוס' רעק"א במשניות פ"ז אות סב. ובמאירי ס"ל שהרי זו חסימה גמורה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

זה וכיוצא בזה הרי זה ספק דאורייתא אם הוא בכלל לאו דחסימה¹²⁴ ולפיכך אסור¹²⁵ ואינו לוקה¹²⁶ ואם שכר בהמה ועשה בה אחת מאלו חייב לשלם לבעלים כמו שיבואר להלן.

טז. רשאי בעל פרה להרעיב פרתו כדי שתאכל מן הדישה הרבה ורשאי בעל הבית להתיר פקיע עמיר לפני הבהמה כדי שלא תאכל מן הדישה הרבה

רשאי השוכר¹²⁷ להאכילה אגודת קש של שבלים שנדרשו כדי שלא תאכל הרבה מהדיש י"א¹²⁸ שאפילו בשעת הדישה וי"א¹²⁹ שדוקא קודם הדישה אבל בשעת דישה אסור ורשאי בעל הפרה להרעיבה כדי שתאכל הרבה מהדיש.

טז. יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבאכם ... בשעת ביאה לא תהא שכרות

¹²⁴ ואף על פי שהאיסור הוא לדוש בחסימה ובכל אלו הרי היא חסומה, כיון שאינו בידים אלא ממילא איבעיא אי יש לדמותה לחלתה ואינה יכולה לאכול (סמ"ע ס"ק יג בשם תוס' שם ד"ה ישב, ותוס' הרא"ש שם, או"ז ב"מ סי' רפו. ובריטב"א שם כתב שלא תדוש בחסימה אינו אלא כשנתכוין לחסמה ועשה בה איסור משא"כ כשנחסמה מאליה).

¹²⁵ ועי' ערוה"ש שם סעי' ה ששכתב שאסור משום שדינו כגורמא בנזקין שפטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים ¹²⁶ ועיין בב"ח שם לדעת הטור שכיון שאינו לוקה משלם, וכן בסמ"ע ס"ק יב. ועי' ש"ך ס"ק ב שתמה שהרי אף כשלוקה משלם, ובשעה"מ שכירות שם ובתרומת הכרי שם פי' כשבאים כאחד כגון שהיתה עומדת חסומה בתוך הדיש ושכרה ודש בה וכדלעיל. אמנם דעת התרומת הכרי עצמו שפטור הוא מלשלם, שהמוציא מחבירו עליו הראיה ובשער המלך שם ומהר"ם שיק מצוה תקצו כתבו שאינו משלם אלא דמי עמיר בלבד ¹²⁷ שו"ע ונו"כ שם ט

¹²⁸ עי' מ"מ בד' הרמב"ם שם שאף בשעת דישה מותר, כתי' א' בגמ', וכ"ה בס' ההשלמה ואין זה כפורס עור על גבי הדישה, שהרי מכל מקום אוכלת ולפעמים אוכלת אף מן הדישה.

¹²⁹ דעת הריטב"א שם שלא אמרו שרשאי אלא לפני הדישה, כדי שתמלא כריסה קשים קודם שתיכנס לדישה, אבל בשעת הדישה אסור, שסוף סוף יש כאן חסימה ריטב"א שם ושכן הלכה

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

כל כהן¹³⁰ הכשר לעבודה אם שתה יין או שאר משקין המשכרים¹³¹, אפילו מן החלב או מן הדבילה, אסור לו להכנס¹³² מן המזבח ולפנים. ואם נכנס והוא שתוי יין, או שכור משאר משקים המשכרין, אע"פ שלא עבד עבודה הרי זה לוקה, הואיל והוא ראוי לעבודה ונכנס בשעת העבודה מנוול ככה, הרי הוא מוזהר שלא יכנס. וי"א¹³³ שאין בו מלקות אלא אסור מדרבנן¹³⁴.

אנשי משמר¹³⁵ אסורים¹³⁶ לשתות בימי שבתן שעובדים בו¹³⁷ ואפילו שאר בתי אבות של משמר שאין עבודתן היום שמא תכבד העבודה על אנשי בית אב של יום ויצטרכו לאחרים מאנשי משמרתן אבל בלילה מותרין לשתות שבהקטרת האבירים בלילה לא יצטרכו סיוע¹³⁸ ואנשי בית אב של אותו היום אסורים לשתות בין בלילה שלפני עבודתם שמא ישתה בלילה וישכים לעבודתו ועדיין לא סר יינו מעליו¹³⁹ בין ביום ובין בלילה שאחר עבודתם מפני שהקטרת אימורין כל הלילה.

¹³⁰ רמב"ם ביאת המקדש פ"א ה"א ב והמ"ו

¹³¹ עיין בערוה"ש סעי' יט שאין שיעור בשתיה בשאר משקין אלא כל ששתה והשתכר מזה אסור ועיין לקמן גבי שיעור היין

¹³² כאן לא כתב להכנס לעבוד כיון שאוהרה איכא בעצם הכניסה וכדלקמן

¹³³ השנת הראב"ד שם

¹³⁴ וז"ל שם "זה לא מצאתיו אלא כשהוא קרב למזבח שכך שנו בתורת כהנים בבאכס אל אהל מועד אין לי אלא אוהל מועד מנין לעשות מזבח כאהל מועד ת"ל אתה ובניך אתך וגו' וכן יציאה כביאה מאתך מ"מ מזבח קאמר אבל לפנים מן המזבח מעלות דרבנן הם ואין בהן מלקות ולא מיתה" וכן דעת תוס' כריתות יג ע"ב ד"ה ונכנס ודעת הרמב"ם כביומא מד ע"ב דבין מזבח לאולם מעלות דאורייתא נינהו והדיחוי בגמ' דיחוי בעלמא הוא כדרך הש"ס (ערוה"ש הל' בית המקדש סי' יד סעי' כט) ועיין בכסף משנה ובנו"ב על הרמב"ם שהאריכו בביאור הסוגיות לדעת הרמב"ם והראב"ד ואכמ"ל

¹³⁵ דוד המלך חלק את הכהנים לעשרים וארבעה משמרות ועולין לירושלים לעבודה משמר לכל שבוע ומיום השבת ליום השבת הן מתחלפין משמר יוצא והאחר שהוא אחריו נכנס עד שיגמרו וחוזרין חלילה ועל כל משמר ומשמר ראש אחד ממונה כל ראש משמר ומשמר מחלק משמרו לבתי אבות עד שיהיה כל בית אב ואנשיו עובד ביום אחד מימות השבוע והאחר ביום של אחריו והאחר ביום של אחריו ולכל בית אב ואב ראש אחד ממונה עליו (רמב"ם כלי המקדש פ"ד ה"ג וי"א)

¹³⁶ רמב"ם וראב"ד ביאת המקדש שם ה"ו

¹³⁷ ועיין ברבינו בחיי עה"ת שם שמשמע שהוא בכלל אוהרת יין ושכר וכו' וז"ל "הזכיר בבואכם, כלומר בזמן שתהיה עבודת משמרתכם, כי הכהנים היו נחלקים לכ"ד משמרות וכל משמרה מהן עובדת שבת אחת, ואותה שבת בלבד אסור להן שתיית היין לאותה משמרה, והם מותרים בשאר משמרות בשאר השבתות, וכן בכל משמר ומשמר מותרים בכל המשמרות זולתי באותה שבת בלבד שהם עובדין בה, וזהו ענין בבואכם"

¹³⁸ ערוה"ש שם סעי' כו

¹³⁹ ברמב"ם כתב בין ביום ובין בלילה וכתב טעם זה ובראב"ד כתב טעם דהקטרת אימורין ועיין בערוה"ש שם דתרווייהו איתנהו דטעם הרמב"ם שייך ללילה שלפני עבודה וטעם הראב"ד שייך ללילה שאחר עבודה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

מן הדין בזמן הזה כל כהן שיודע מאי זה משמר הוא ומאי זה בית אב הוא ויודע שבתו אבותיו קבועים בעבודה היום אסור לו לשתות יין כל אותו היום ואפילו בשבת ויו"ט¹⁴⁰ שמא יבוא משיח באותו היום היה יודע מאי זה משמר הוא ואינו מכיר בית אב שלו אסור לו לשתות כל אותו שבוע שמשמרתו עובדין בה לא היה מכיר משמרתו ולא בית אבותיו הדין נותן שאסור לשתות יין לעולם אבל תקנתו קלקלתו¹⁴¹ והרי הוא מותר¹⁴² לשתות תמיד שאינו יכול לעבוד עד שיקבע¹⁴³ בבית אב שלו ובמשמרתו. וי"א¹⁴⁴ שאפילו יודע מאיזה משמר ומאיזה בית אב הוא מותר לשתות¹⁴⁵.

יז. הנא נמי בשעת דישה לא תהא חסימה

¹⁴⁰ הא ואע"ג שבסוגיא דעירובין מ"ג ע"א מבואר דהריני נזיר ביום שבן דוד בא מותר לשתות בשבת ויו"ט, עי"ש בסוגיא דאין אליהו בא בערב שבת, א"כ הכא נמי יהיה מותר לשתות בשבת ויו"ט, דהא בן דוד לא בא. אך לא קשה, דדוקא ביום שבן דוד בא, דאין אליהו בא וכו', אבל בנין בית המקדש יוכל להיות קודם ביאת בן דוד, עיין בירושלמי (מעשר שני פ"ה ה"ב) ומובא בתוס' יום טוב פ"ה דמעשר שני מ"ה ד"ה ותנאי וכו', דבנין בית המקדש קודם למלכות בית דוד, ומוזה ראייה דגם ש"ס דידן סובר כן. ואל יקשה לך היאך יבנה בית המקדש בשבת, הא אין בנין בית המקדש דוחה שבת ויו"ט, עיין רש"י בראש השנה ל' ע"א ד"ה לא צריכא, גבי יום הנף, דהקשה זה, ותירץ דבנין המקוה במהרה בימינו יהיה בידי שמים ויוכל להיות בשבת ויו"ט, א"כ הכא נמי. (מנחת חינוך שם אות ה)

¹⁴¹ רש"י סנהדרין כב ע"ב ד"ה אבל מה אעשה שתקנתן קלקלתן "חורבן הבית שקלקלן ועירבב סדר משמרותיהן, שהיה אוסרן ביין בזמן משמרתן, ומתירן שלא בזמן משמרתן, הוא תיקנן עכשיו לשתות יין לעולם, דלא חייש שמא יבנה פתאום"

¹⁴² רמב"ם שם ה"ז

¹⁴³ ועיין בראב"ד שם שהשיג "כמה דבריו חלושים וקלושים וכי כשיבנה בית המקדש לא יהיה שם מצרף ומטהר ומודיע המשמרות הראויות ושבתם ויומם ואי זה שהות יהיה שם לקביעותם"

¹⁴⁴ השנת הראב"ד שם

¹⁴⁵ וכתב שם "הלכה כרבי (תענית יז ע"א) שתקנתו קלקלתו שאין עכשיו שעת עבודה ולמהרה יבנה לא חיישינן ובין מכיר ובין שאינו מכיר מותר לשתות יין דסתמא אמר אביי כמאן שתו כהני האידינא חמרא כרבי" ודעת הרמב"ם שרבי לא אמר כן אלא רק למי שאינו מכיר כיון שאין יכולין לעמוד בגזירה לא לשתות יין לעולם אבל במכיר בית אב גם רבי יודה עיין מהר"ם שיק מצוות קנב אות ב ובליקוטי הלכות סנהדרין כב ע"ב עין משפט ס

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

אחד החוסם¹⁴⁶ אותה בשעת מלאכה, ואחד החוסם אותה מקודם ואפילו חסמה אחר ועשה בה מלאכה והיא חסומה, אפילו חסמה בקול¹⁴⁷, שכשהיתה שוחה לאכול היה גוער בה¹⁴⁸ שלא תאכל לוקה¹⁴⁹.

יח. החוסם את הפרה והמזווג בכלאים פטור ואינו לוקה אלא דש ומנהיג בלבד

¹⁴⁶ שו"ע ונו"ב שלה ג

¹⁴⁷ ועיין בשיטה מקובצת ב"מ צ ע"ב בשם ר' יהונתן שם שפירש "אי נמי זיווג פרה ותמור שנתן העול בצואריהם והיה הקמה והדיש מזומן לדוש לפנייהם וכשצעק להם נכנסו בגרן ודשו" וכן משמע ברמב"ן שם וז"ל "והאי נמי דבורא דאתי לידי מעשה הוא דהא חסים לה לפרה ומחמת חסימתו אינה אוכלת ומתנהגת בקול שלו ודמי למימר"

¹⁴⁸ רש"י בב"מ צ ע"ב ד"ה חסמה

¹⁴⁹ עיין תוס' ב"מ שם ד"ה ר' יוחנן, ושבועות כא ע"ב ד"ה חוץ, ובשמ"ק ב"מ מג ע"ב בשם תוס' שנין, ובסמ"ג לאוין קפד שאף על פי שבכל מקום עקימת שפתים אינה מעשה הכא לפי שבדיבורו עושה מעשה חייב ועין מאירי בב"מ שם שפי' "ויראה לי שדעת ר' יוחנן שעקימת שפתים מעשה על אחד משלשה צדדין האחד שהקול מביא לידי מעשה גמור כגון הנהגה בכלאים שקולו גורם להיות שתי בהמות אלו הולכות וחורשות והשני שאף על פי שאין קולו עושה כלום מ"מ עיקר הלאו הוא במעשה גמור וכל שעושה בקולו ענין המועיל כאלו עשה עקר הלאו שהוא מעשה גמור אף על פי שאין קולו מביא לידי מעשה גמור נדון עקימת שפתים למעשה הואיל ועשו מעשה הלאו שהוא מעשה גמור וממין זה חסימה בקול שעקר הלאו מעשה גמור והוא החסימה וכשגער בקול נעשה מעשה החסימה מאליו שהוא מניעת המאכל והשלישי שבדבורו נעשה מעשה מאליו כגון תמורה שבדבורו הותפשה בהמה זו לקדש והוא שתמצא שאמרו במסכת תמורה בשמועה זו ר"ל כל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע וממור ומקלל את חברו בשם" ועיין ברמב"ן שם שכתב "והוי יודע שאי אפשר לחסימה ולהנהגה בלא עקימת פה, (ובשטמ"ק שם הביא פירוש דברין ואיכא למימר כיון דאמרינן בעלמא נזחא דתורא הן הן נזחא דגמלא דא דא אי אפשר לחסימה דתורא בלא עקימת פה דנזחא דגמלא לא מיחסם תורא וכן כל בהמה יש לה נזחא ידועה וכולן יש בהם עקימת פה). שאלו היה אפשר אע"פ שעקם פטור, וכו' זה פי' הראב"ד ז"ל, ואין פירושו נכון וכו' חסימה בקול לענין מלקות כל היכא דאיכא הקצת שפתים חייב ולא עשו בו דיבור שיש בו מעשה זוטא כדבור שאין בו מעשה כלל, דחיוביה דהאי לאו אדבוריה הוא לעולם ובכה"ג לא מיעט רחמנא ממלקות, כך נראה לי"

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

שכר¹⁵⁰ בהמה¹⁵¹ וחסמה ודש בה בדישה מרובה שצריכה לדוש כל היום, לוקה. ומשלם¹⁵² לבעלים ד' קבין לפרה וג' קבין לחמור שמשעת משיכה נתחייב במזונותיה, ואינו חייב מלקות עד שידוש בה חסומה. ואם דשה חצי יום או שלישי, משלם לפי ערך זה¹⁵³.

החוסם¹⁵⁴ את הפרה ולא העבירה על הדישה, וחברו דש בה החוסם פטור אבל אסור ואינו לוקה אלא הדש בלבד¹⁵⁵.

ו"א¹⁵⁶ שכל העושה מלאכה בשני מיני בהמה אחד שור וחמור ואחד כל שני מינין או היה או עופות או כל בעל חי¹⁵⁷ כאחד אפילו אם שניהם טהורים או שניהם טמאים לוקה מן התורה שחיה בכלל בהמה אפילו בחוץ לארץ שנאמר (דברים כב פסוק י) לא תחרש בשור ובחמור יחדו.

ו"א¹⁵⁸ שאינו חייב אלא אם היה אחד מהן מין טהורה והשני מין טמאה, בין בהמה עם בהמה כחזיר עם הכבש, או היה עם חיה כיחמור עם הפיל, או

¹⁵⁰ שו"ע שלה ד'

¹⁵¹ הדש בפרתו של חברו תבואתו של חברו, אפילו הוא שלוחו של הבעלים מוכח בירושלמי תרומות פ"ז ה"א וכתובות פ"ג ה"א שעובר בלא תחסום והשלחה לוקה והמשלח פטור דאין שליח לדבר עבירה אמנם עיין בתוס' רי"ד שם צ' ע"א שכתב שהאומר לחבירו חסום פרתי ודוש בה תבואתי, בעל הגורן חייב, לפי ששולחו של אדם כמותו, ולא אמרו אין שליח לדבר עבירה אלא במקום שאם השליח עושה את הדבר בעצמו מתחייב, מה שאין כן באופן זה שאם השליח היה דש בה בעצמו פטור, שלא הזהירה תורה אלא לבעל הגורן ולא לפועל, שאין כח לפועל להאכיל בדבר שאינו שלו, וכיון שהשליח פטור מתחייב שולחו וצ"ע

¹⁵² וכדאיתא בגמ' שם צ"א ע"א שדעת רב פפא שלוקה ומשלם מן הדין, לפי שלא אמרו אינו לוקה ומשלם אלא כשחייב המלקות והתשלומין באים כאחד, מה שאין כן בחוסם, שמשעת משיכה נתחייב במזונותיה, ואינו חייב מלקות עד שעת חסימה אבל אם באו המלקות והתשלומין כאחד, כגון שהיתה עומדת חסומה בתוך הדיש ושכרה ודש בה עיין בשמ"ק בשם הרמ"ך, שלוקה ואינו משלם ועיין במאירי שם שחייב לשלם בדיני שמים כדעת רבא בסוגיא שם ורב פפא לא פליג עליו לענין זה וכ"כ האו"ז שם

¹⁵³ סמ"ע ס"ק ט'

¹⁵⁴ טור שם

¹⁵⁵ וברמב"ם ושו"ע השמיטו. ועי' אבן האזל שם

¹⁵⁶ טור ושו"ע יו"ד סי' רצ"ז ע"ג י' וכ"ד הרא"ש בהלכות כלאים סוף סי' ה' והסמ"ק מצוה קע

¹⁵⁷ בב"ק נד' ע"ב ועיין מנחת חינוך מצוה תקנ' שתמה אמאי השמיטו הרמב"ם ועיין הגהות רע"א בשו"ע שגם בבן פקועה או בהמה שנשחטה ומפרכסת שייך בהם לאו זה

¹⁵⁸ רמב"ם כלאים פ"ט ה"ז וה"ח ובתשובת הרא"ש כלל ב' סי' ט"ז הקשה להרשב"א קושיא עצומה על הרמב"ם מחולין ע"ט ע"א דמבואר שם דר' אבא אמר ליה לשמעיה אי מעיילת לי כודנייתא (פרידה עיין רש"י בב"מ צו ע"א) בריספק (עגלה שהיה רוכב בה) עיין להנך דדמי להרדי (באזנים ובזנב (עיין ל"ת ר"י) משום מנהיג בכלאים) וכו', ואמרינן שמע מינה דס"ל סימנין דאורייתא, עיין רש"י שם ע"ב ד"ה וסימנין דאורייתא, דאי סימנין דרבנן היאך נוכל לסמוך באיסור על סימנין, ואי טמאה עם טמאה ליכא אלא איסור דרבנן שפיר יכול

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

חיה עם בהמה, ככלב עם העז או צבי עם החזיר וכיוצא בהם על כל אלו, ומדברי סופרים שני מינין שהן כלאים בהרבעה אסורים לחרוש בהן כאחד, ולמשכן ולהנהיגן, ואם עשה בהן מלאכה כאחד או משך או הנהיג מכין אותו מכת מרדות.

אפילו אם¹⁵⁹ היו רתומים כמה בהמות שאינם כלאים לעגלה ואין צריך את אלו כדי למשוך את העגלה לוקה. אבל הרתמם לעגלה פטור עד שימשוך או ינהיג¹⁶⁰. ואם אחד רתמם ואפילו אם הוא גוי ובא אחר והנהיגם המנהיג חייב והראשון פטור.¹⁶¹

יט. חסמה בקול והנהיגה בקול ... חייב ... עקימת פיו היא מעשה

אחד החוסם¹⁶² אותה בשעת מלאכה, ואחד החוסם אותה מקודם ואפילו חסמה אחר ועשה בה מלאכה והיא חסומה, אפילו חסמה בקול¹⁶³, שכשהיתה שוחה לאכול היה גוער בה¹⁶⁴ שלא תאכל לוקה¹⁶⁵.

לסמוך על סימנין אף שהם דרבנן, כיון שהאיסור רק מדרבנן, ולא זכינו לתשובתו. ועיין בסמ"ג מצות לא תעשה רפ"ב שמביא ראיה לדעת הרמב"ם

¹⁵⁹ טור שם

¹⁶⁰ רמב"ם שם

¹⁶¹ רש"י באן ד"ה וכן המזווג ור"י קורקוס כאן

¹⁶² שו"ע ונו"ב שלח ג

¹⁶³ ועיין בשיטה מקובצת ב"מ צ"ע"ב בשם ר' יהונתן שם שפירש "אי נמי זיווג פרה וחמור שנתן העול בצואריהם והיה הקמה והדיש מזומן לדוש לפנייהם וכשצעק להם נכנסו בגרן ודשו" וכן משמע ברמב"ן שם וז"ל "והאי נמי דבורא דאתי לידי מעשה הוא דהא חסים לה לפרה ומחמת חסימתו אינה אוכלת ומתנהגת בקול שלו ודמי למימר"

¹⁶⁴ רש"י בב"מ צ"ע"ב ד"ה חסמה

¹⁶⁵ עיין תוס' ב"מ שם ד"ה ר' יוחנן, ושבועות כא"ב ד"ה חוץ, ובשמ"ק ב"מ מג ע"ב בשם תוס' שנין, ובסמ"ג לאוין קפד שאף על פי שבכל מקום עקימת שפתים אינה מעשה הכא לפי שבדיבורו עושה מעשה חייב ועיין מאירי בב"מ שם שפי' "ויראה לי שדעת ר' יוחנן שעקימת שפתים מעשה על אחד משלשה צדדין האחד שהקול מביא לידי מעשה גמור כגון הנהגה בכלאים שקולו גורם להיות שתי בהמות אלו הולכות וחורשות והשני שאף על פי שאין קולו עושה כלום מ"מ עיקר הלאו הוא במעשה גמור וכל שעושה בקולו ענין המועיל כאלו עשה עקר הלאו שהוא מעשה גמור אף על פי שאין קולו מביא לידי מעשה גמור נדון עקימת שפתים למעשה הואיל ועשו מעשה הלאו שהוא מעשה גמור וממין זה חסימה בקול שעקר הלאו מעשה גמור והוא החסימה וכשנער בקול נעשה מעשה החסימה מאליו שהוא מניעת המאכל והשלישי שבדיבורו נעשה מעשה מאליו כגון תמורה שבדיבורו הותפשה בהמה זו לקדש והוא שתמצא שאמרו במסכת תמורה בשמועה זו ר"ל כל לאו שאין בו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

וכן באיסור¹⁶⁶ לא תתירש פשור ובתמור יתדו. אחד החורש או הזורע או דש או המושך בהם עגלה או אבן או כל משא אחר כאחד ואפילו המשא הוא החבל שמתבר את שניהם¹⁶⁷ או שהנהיגם כאחד ואפילו בקולו¹⁶⁸ בין אם הולך לפני הבהמה בין אם הוא מאחריה¹⁶⁹ או עשה בהם יחדיו כל מלאכה אחרת לוקה שנאמר יתדו מכל מקום. אבל אם לא עשה¹⁷⁰ בהם מלאכה יחדיו כלל כגון שקשרם אחד לשני בשערותיהם או שהרכיב אחד על גבי השני והוליקם¹⁷¹ מותר.

מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע וממר ומקלל את חברו בשם ועיין ברמב"ן שם שכתב "והוי יודע שאי אפשר לחסימה ולהנהגה בלא עקימת פה, (ובשטמ"ק שם הביא פירוש דברין ואיכא למימר כיון דאמרינן בעלמא נזחא דתורא הן הן נזחא דגמלא דא דא אי אפשר לחסימה דתורא בלא עקימת פה דנזחא דגמלא לא מיחסם תורא וכן כל בהמה יש לה נזחא ידועה וכולן יש בהם עקימת פה). שאלו היה אפשר אע"פ שעקם פטור, וכו' זה פי' הראב"ד וז"ל, ואין פירושו נכון וכו' חסימה בקול לענין מלקות כל היכא דאיכא הקצת שפתים חייב ולא עשו בו דיבור שיש בו מעשה זוטא כדבור שאין בו מעשה כלל, דחייביה דהאי לאו אדבוריה הוא לעולם ובכה"ג לא מיעט רחמנא ממלקות, כך נראה לי"

¹⁶⁶ רמב"ם שם וש"ע שם סעי' יא

¹⁶⁷ בתי כלאים אות קה ועיין ביאור הגר"א ס"ק כז

¹⁶⁸ מכיון שע"י עקימת שפתיו נעשה מעשה השיב כיש בו מעשה ולוקה תוס' ב"מ צ' ע"ב ד"ה ר' יוחנן אמר

¹⁶⁹ תוס' חדשים ס"פ ה דכלאים

¹⁷⁰ ביאור הגר"א שם ס"ק כ

¹⁷¹ ועיין תוס' מכות כב ע"א ד"ה המנהיג וז"ל "דדוקא אי מושך השור משוי בגופו אבל בלא המשכה אין לוקה בהנהגה דאם לא כן לעולם לא יוכלו להנהיג שור פסולי המוקדשים ממקום אחר":

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

